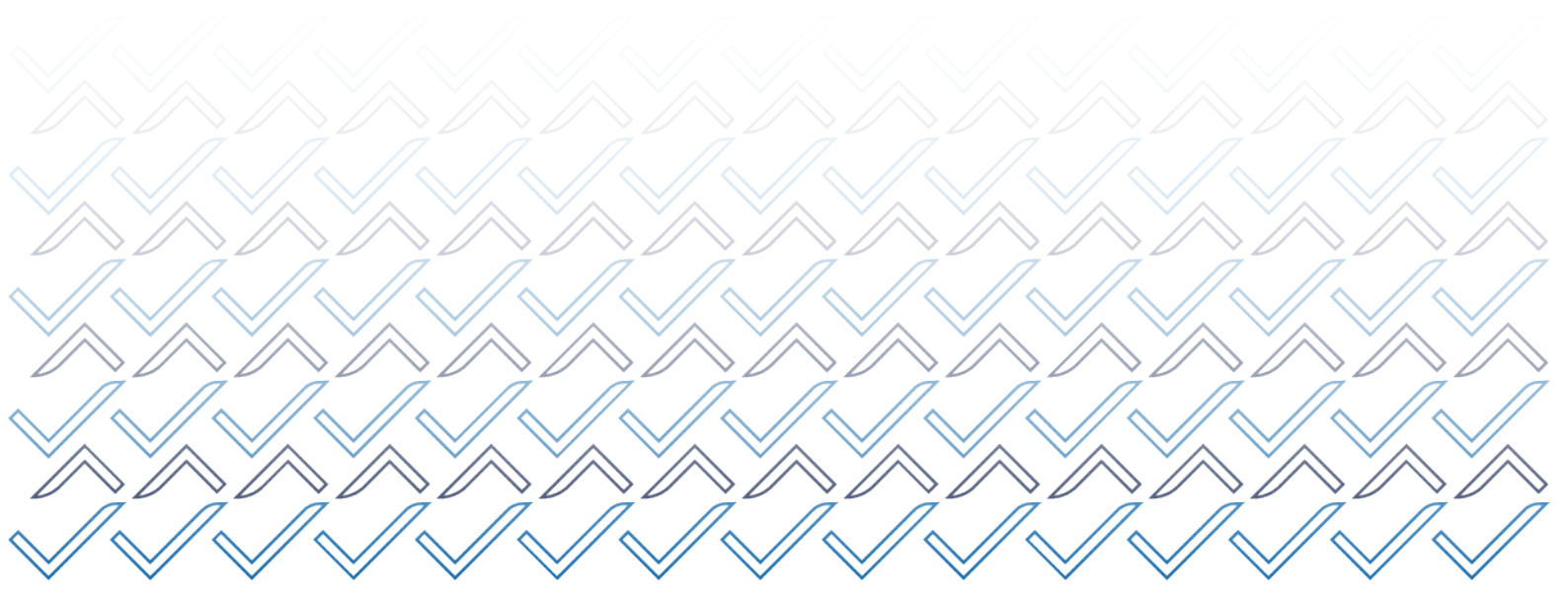

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2022 METŲ GARANTINIO FONDO FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2023 m. rugsėjo 29 d.

Nr. FAE-8

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalauškienė (departamento vadovė), Rita Švedienė (grupės vadovė iki 2022-12-06), Laura Janulevičienė (grupės vadovė nuo 2022-12-07), Jaroslav Rimoit, Rasa Pašilienė, Laimutė Kazlauskienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	5
1. FONDO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS	5
1.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	5
1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	8
2. SUVIENODINTI VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ BIUDŽETŲ SUDARYMO PRINCIPAI	8
PRIEDAS	10

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu², atlikome 2022 metų Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių finansinį auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius audito aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (10–12 psl.).

Garantinio fondo paskirtis

Garantinis fondas yra valstybės išteklių fondas, skirtas užtikrinti garantijas darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam³. Garantijos darbuotojams užtikrinamos skiriant ir mokant išmokas iš šio fondo. Šį viešojo sektoriaus subjektą⁴ administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyba ir kitos VSDF administravimo įstaigos⁵. Finansų ministerija atsakinga už laikinai laisvų Garantinio fondo pinigų valdymą ir investavimo sprendimų priėmimą⁶.

Garantinio fondo veikloje 2022 m. taip pat dalyvavo ir informaciją fondo ataskaitų rinkiniui parengti teikė Valstybinė mokesčių inspekcija, valstybės įmonė Turto bankas ir Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Inspekcija administravo įmokas, kurios buvo apskaičiuotos iki 2017-12-31. Turto bankas administravo iki 2017-01-01 Garantinio fondo perleistas reikalavimo teises dėl atgręžtinio reikalavimo teise neišieškotų pinigų, skirtų išmokoms iš fondo bankrutuojančių įmonių darbuotojams mokėti. Užimtumo tarnyba dalyvavo procedūrose, susijusiose su ekstremaliosios situacijos ir karantino metu mokėtomis išmokomis iš Garantinio fondo (išmokų permokų bei finansavimo sumų grąžinimas).

Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁷ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles⁸. Fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 d. teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadas ir audito ataskaitas dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių⁹.

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. ir 3 d. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

³ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 4 str. 1 d., 3 str.

⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

⁵ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 4 str. 2 d.

⁶ Ten pat, 5 str. 4 d.

⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

⁸ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. ir 3 d., 32 str. 6 ir 7 d. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

AUDITO REZULTATAI

1. FONDO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS

1.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

1. Viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS). Fondo 2022 metų finansinių ataskaitų rinkinio reikšmingų duomenų iškreipymų nenustatėme – duomenys visais reikšmingais¹⁰ atžvilgiais yra teisingi, tačiau atkreipiame dėmesį į VSAFAS nesilaikymo ar laikymosi ne visa apimtimi atvejus, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas. Apie visus nustatytus iškreipimus VSDF valdyba audito metu informuota raštu¹¹.

Teigiami pokyčiai fondo apskaitoje: patikslinta apskaitos politika, o sisteminės apskaitos klaidos ištaisytos iki rinkinių parengimo

2. 2022 m. konstatavome¹², kad nesivadovauta fondo apskaitos politikos ir 11-ojo VSAFAS¹³ nuostatomis (pagal kurias sąnaudos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo padarytos), nes dalis socialinių išmokų sąnaudų ir su jomis susijusių sukauptų mokėtinų sumų apskaitoje buvo neužregistruotos. VSDF valdybai teikta rekomendacija¹⁴ yra susijusi su visų sąnaudų pagal priimtus sprendimus dėl išmokos skyrimo registravimu apskaitoje. Įgyvendinant rekomendaciją, 2021 ir 2022 m. neužregistruotos sąnaudos ir sukauptos mokėtinos sumos buvo įtrauktos į apskaitą¹⁵, o 2023 m. liepą – įdiegta programinė įranga, kuri, pagal VSDF valdybos pateiktą informaciją¹⁶, automatiškai būdu identifikuoja paskirtas, bet neišmokėtas, nepensines išmokas ir užtikrina visų sąnaudų bei įsipareigojimų užregistravimą apskaitoje tinkamu laikotarpiu. Atsižvelgiant į tai, kad reikiami funkcionalumai buvo įdiegti, rekomendaciją laikome įgyvendinta.

¹⁰ Žr. šios ataskaitos priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹¹ 2023-08-14 raštu Nr. SD-(120-9.1.1-E-6164)-815.

¹² 2022-10-03 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-9 „Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių finansinio audito rezultatai“.

¹³ 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, 4 p.

¹⁴ Siekiant teisingos socialinių išmokų sąnaudų apskaitos, VSDF valdybai rekomendavome (2022-07-27 raštu Nr. SD-(120-9.1.1-E-6117)-764) išmokų taikomojoje sistemoje įdiegti funkcionalumus arba parinkti kitas priemones, užtikrinančias laiku atliekamą ir visų duomenų apie priimtus sprendimus dėl išmokų bankrutuojančių, bankrutavusių ar likviduotų dėl bankroto įmonių darbuotojams skyrimo perkėlimą / registravimą Finansų valdymo sistemoje.

¹⁵ Pažymų (2023-02-01 pažyma Nr. F-2-22E-28 „Garantinio fondo sąnaudos, kurios per 2022 metus nebuvo įtrauktos į mokėjimo žiniaraštį“ ir 2023-01-27 pažyma Nr. F-2-22E-26 „Garantinio fondo sąnaudos, kurios per 2021-2022 metus nebuvo įtrauktos į mokėjimo žiniaraštį“) pagrindu į apskaitą įtrauktos sąnaudos ir sukauptos mokėtinos sumos sudarė 333,2 tūkst. Eur.

¹⁶ 2023-09-05 el. paštu, 2023-09-13 raštu Nr. (1.78E) I-10985 ir 2023-09-20 el. paštu.

3. Nustatėme, kad fondo mokėtinų išmokų nurašymas (pasibaigus prievolei) apskaitoje registruojamas neteisingais buhalteriniais įrašais¹⁷, todėl VSDF valdybai rekomendavome¹⁸ patikslinti fondo apskaitos politiką: joje numatyti VSAFAS reikalavimus atitinkantį tokių ūkinių operacijų registravimo apskaitoje būdą. Rekomendacija įgyvendinta: apskaitos politika buvo patikslinta ir iki 2022 m. ataskaitų rinkinio parengimo apskaitoje atlikti reikiami koreguojamieji įrašai.
4. Nustatėme, kad fondo apskaitos politikoje nėra nustatyti konkretūs kriterijai, požymiai ir įvertinimo būdai, pagal kuriuos atidėjiniai yra pripažįstami apskaitoje ir priskiriami atitinkamai įsipareigojimų grupei¹⁹. Visi fondo įsipareigojimai kyla dėl įvykusių įpareigojamųjų įvykių, kurie turi aiškų apmokėjimo terminą, o jų sumą galima tiksliai apskaičiuoti, tad fondo apskaitoje registruojami atidėjiniai neatitinka atidėjinių pripažinimo kriterijų²⁰. Siekiant teisingos fondo įsipareigojimų apskaitos, VSDF valdybai rekomendavome²¹ įsivertinti atidėjinių pripažinimo kriterijų atitiktį VSAFAS ir pagal vertinimo rezultatus patikslinti ar papildyti fondo apskaitos politiką, ir vadovaujantis 7-uju VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ atlikti reikiamus koreguojamuosius įrašus apskaitoje. Atsižvelgiant į tai, kad apskaitos politika buvo patikslinta, o iki 2022 m. ataskaitų rinkinio parengimo apskaitoje atlikti reikiami koreguojamieji įrašai, rekomendaciją laikome įgyvendinta.

Pinigų srautų ataskaita turi trūkumų

5. Pagal 1-ojo VSAFAS²² reikalavimus, pinigų įplaukos ir išmokos finansinėse ataskaitose nurodomos atskirai, o jų užskaita atliekama tik tokiu atveju, jei kitas VSAFAS reikalauja arba leidžia ją atlikti. 5-asis VSAFAS²³ nurodo, kad kitoms įplaukoms, be kita ko, yra priskiriamos gautos klaidingai pervestos sumos, o kitoms išmokoms – klaidingai pervestos sumos. Nesivadovaujant šiomis nuostatomis, klaidingai į fondą patekusių pinigų įplaukos ir jų išmokos buvo sudengtos, o skirtumas priskirtas neteisingam pinigų srautų ataskaitos straipsniui²⁴. Taip pat, nesivadovaujant šio standarto nuostatomis²⁵, fondo palūkanos ir

¹⁷ Debetuojant sukauptas mokėtinas socialines išmokas ir kredituojant socialinių išmokų nurašymo sąnaudas, nurašymo ūkines operacijas registruojant neatsižvelgus į aplinkybes, kai nurodytų išmokų sąnaudos ir atitinkamai su jomis susijusios sukauptos mokėtinės sumos, priėmus sprendimą dėl išmokos skyrimo, apskaitoje anksčiau nebuvo užregistruotos. Tokiu būdu nesilaikyta 11-ojo VSAFAS 4 p. reikalavimo, nurodančio, kad visos sąnaudos turi būti registruojamos tada, kai jos patiriamos (t. y. priėmus sprendimą skirti išmoką), ir nepagrįstai taikyta šio VSAFAS 12.8 p. nuostata, kurios pagrindu išmokų nurašymo sąnaudos buvo parodomos veiklos rezultatų ataskaitos B.I. „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ sąnaudų straipsnyje, nors turėjo būti parodoma B.II „Socialinių išmokų“ sąnaudų straipsnyje (mažinant socialinių išmokų sąnaudas).

¹⁸ 2022-12-29 raštu Nr. SD-(120-9.1.1-E-6164)-1263.

¹⁹ Reikalavimai pateikti tokią informaciją nurodyti finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 (2018-08-28 įsakymo Nr. 1K-298 redakcija) patvirtinto Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo 5.1–5.3 p.

²⁰ Pagal 2-ojo VSAFAS 3 p., atidėjinys – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti. 18-asis VSAFAS nustato atidėjinių pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimus. Finansų ministerijos parengtose rekomendacijose Nr. SR-1/2022-08 „Dėl atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto finansinės apskaitos“ (2022-08-31 redakcija), be kita ko, pateikti ir atidėjinių pripažinimo kriterijai, ir įsipareigojimų pagal apibrėžtumą atskyrimo paaiškinimai.

²¹ 2023-02-01 raštu Nr. SD-(120-9.1.1-E-6164)-140.

²² 1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“, 39 p.

²³ 5-asis VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“, 17.6 ir 19.12 p.

²⁴ Dėl nurodytų priežasčių fondo pinigų srautų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis III.2 „Kitų paslaugų įsigijimo“ straipsnis yra 4,0 tūkst. Eur padidintas, A.1.6 „Kitos įplaukos“ str. yra 22,8 tūkst. Eur sumažintas, o III.4 „Kitos išmokos“ str. yra 26,8 tūkst. Eur sumažintas.

²⁵ 5-asis VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“, 17.5 ir 17.6 p.

delspinigiai už pavėluotas socialines įmokas buvo parodyti ne tame²⁶ šios ataskaitos straipsnyje.

Aiškinamajame rašte atskleista ne visa privaloma atskleisti informacija

6. Pagal Garantinio fondo apskaitos politiką²⁷ ir 7-ojo VSAFAS²⁸ nuostatas, apskaitos politikos keitimas parodomas finansinėse ataskaitose taikant retrospektyvinį būdą, t. y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams nuo jų atsiradimo. Pakeitus apskaitos politiką, aiškinamajame rašte turi būti nurodoma apskaitos politikos keitimo priežastis, kokiems finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsniams šis pakeitimas turėjo įtakos ir kokiomis sumomis šie straipsniai buvo koreguoti²⁹. Nustatėme, kad aiškinamojo rašto priede „Apskaitos politikos keitimo ir klaidų taisymo įtaka finansinės būklės ataskaitos straipsniams“ nebuvo atskleistas apskaitos politikos keitimas, susijęs su trumpalaikių atidėjinių perkėlimu į mokėtinas sumas į biudžetus ir fondus, taip pat sukauptas mokėtinas sumas (4 pastr., [6 psl.](#)), o priede „Apskaitos politikos keitimo ir klaidų taisymo įtaka veiklos rezultatų ataskaitos straipsniams“, korekcijas atlikus per apskaitos politikos keitimą, neatskleistas socialinių išmokų nurašymo sąnaudų pergrupavimas (3 pastr., [6 psl.](#)).
7. Pažymime, kad išlieka pastebėjimai, teikti ankstesnių auditų metu dėl: pinigų srautų ataskaitos nedetalizavimo³⁰; neatskleistos arba neteisingai atskleistos informacijos apie gautinas sumas³¹; ne visais atvejais atskleistų priežasčių, lėmusių reikšmingus³² pokyčius, lyginant su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu³³.

²⁶ Buvo parodyta pinigų srautų ataskaitos straipsnyje A.I.6 „Kitos įplaukos“, nors turėjo būti rodoma straipsnyje A.I.5 „Gautos palūkanos“.

²⁷ Garantinio fondo apskaitos politika, 2016-12-27 Nr. V-692 (2023-03-30 įsakymo Nr. V-120 redakcija), 104 p.

²⁸ 7-asis VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, 3.7 ir 10.1 p.

²⁹ Ten pat, 24.1 ir 24.2 p.

³⁰ 6-ojo VSAFAS 4 p. nurodo, kad aiškinamajame rašte turi būti detalizuojamos pinigų srautų ataskaitoje nurodytos sumos tiek, kiek to reikia, norint teisingai suprasti finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją. Nustatėme, kad aiškinamajame rašte nėra pateiktos jokios informacijos apie pinigų srautų ataskaitoje nurodytas sumas, taip neužtikrinant galimybės šios ataskaitos vartotojui teisingai suprasti joje pateiktų sumų turinį.

³¹ Pagal 17-ojo VSAFAS 86, 93 ir 95.2 p. reikalavimus, viešojo sektoriaus subjektas, turintis finansinio turto, finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi pateikti ir informaciją apie po vienerių metų gautinų sumų įsigijimo savikainą ir balansinę vertę pagal grąžinimo laikotarpius paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, naudodamas privalomą formą (nustatyta 17-ojo VSAFAS 6 priede), ir pateikti gautinų sumų, kurių nuvertėjimas pripažintas, nuvertėjimo pripažinimo priežastis. Fondo aiškinamajame rašte nepateikta informacija apie po vienerių metų gautinas sumas pagal grąžinimo laikotarpius ir jų einamųjų metų dalį, laikantis nustatytos privalomos formos, informacija apie su įmokomis susijusių gautinų sumų 14,9 tūkst. Eur nuvertėjimo sąnaudų ir 55,3 tūkst. Eur nurašymo sąnaudų pripažinimo priežastis, o P10 priede „Informacija apie per vienus metus gautinas sumas“ neteisingai pateikta ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių informacija apie gautinas sumas: per vienus metus gautinos sumos (1 eilutės 3 ir 6 stulpeliuose) nurodytos ne įsigijimo savikaina, o įvertinus jų nuvertėjimą, 2 eilutėje atitinkamai šių sumų nuvertėjimo duomenys nepateikti.

³² Fondo apskaitoje taikomas reikšmingumo kriterijus yra 0,1 proc. finansinių metų fondo turto vertės. 2022 m. jis sudaro 133,46 tūkst. Eur.

³³ Pagal 6-ojo VSAFAS 15 p. reikalavimus, aiškinamajame rašte turi būti nurodytos priežastys, jei finansinių ataskaitų straipsnių sumos, palyginti su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, reikšmingai pasikeitė. Nustatėme, kad aiškinamajame rašte neatskleistos priežastys, dėl kurių reikšmingai pasikeitė atitinkamų finansinių ataskaitų straipsnių sumos: mokesčių ir socialinių įmokų pajamos padidėjo 4 967,84 tūkst. Eur, arba 16,7 proc., ilgalaikis finansinis turtas sumažėjo 330,58 tūkst. Eur, arba 40,1 proc. ir kt.

1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

8. 2022-12-31 fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenimis, 2022 m. fondas gavo 35 428,3 tūkst. Eur įplaukų ir patyrė 14 900,6 tūkst. Eur išlaidų. Visais reikšmingais³⁴ atžvilgiais šio rinkinio duomenys yra teisingi, tačiau atkreipiame dėmesį į nustatytus informacijos atskleidimo trūkumus, nedarančius įtakos auditoriaus nuomonei, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas.
9. Pagal išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus³⁵, vienas jo sudarymo tikslų – nurodyti išteklių fondo lėšų sąmatos nevykdymo ir (arba) reikšmingų sąmatos vykdymo skirtumų, lyginant su patvirtinta sąmata ir su praėjusio ataskaitinio laikotarpio sąmatos vykdymo duomenimis, priešastis. Ši informacija turi būti pateikiama rinkinio aiškinamajame rašte. Šiame rašte neatskleistos priešastys, dėl kurių, lyginant su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu ir su patvirtinta sąmata, reikšmingai³⁶ padidėjo sumos, gautos iš darbdavių Garantinio fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti³⁷. Pastebėjimai dėl priešasčių neatskleidimo buvo teikti ir praėjusių metų valstybinio audito metu.

2. SUVIENODINTI VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ BIUDŽETŲ SUDARYMO PRINCIPAI

10. Įgyvendinant 2018–2019 m. Valstybės kontrolės teiktas rekomendacijas³⁸, suvienodinti valstybės socialinių fondų – Valstybinio socialinio draudimo fondo, Garantinio fondo, Ilgalaikio darbo išmokų fondo – biudžetų sudarymo ir tvirtinimo principai. 2023-05-23 priimtas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo įstatymas³⁹, kuriuo vadovaujantis visų valstybės socialinių fondų 2024 m. biudžetai bus sudaromi taikant kaupimo principą ir tvirtinami vienu įstatymu. Įgyvendinant naujas įstatymo nuostatas, patvirtintos Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės⁴⁰, patvirtinti naujos redakcijos valstybės socialinių fondų biudžetų planavimo tvarkos aprašai bei valstybės socialinių fondų biudžetų klasifikacijos ir papildomos lentelės⁴¹.

³⁴ Žr. šios ataskaitos priedą „Audito apimtis ir metodai“.

³⁵ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461, 5.4, 13 p.

³⁶ Fondo apskaitoje taikomas reikšmingumo kriterijus yra 0,1 proc. finansinių metų fondo turto vertės. 2022 m. jis sudaro 133,46 tūkst. Eur.

³⁷ 290,50 tūkst. Eur, lyginant su 2021 m., arba 613,10 tūkst. Eur, lyginant su patvirtinta sąmata.

³⁸ Valstybinio audito ataskaita „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“, 2018-10-01 Nr. FA-2018-P-6-4-8-1. Planuoti rekomendacijų įgyvendinimo terminai – 2020-06-30 ir 2020-12-31. Valstybinio audito ataskaita „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“, 2019-09-30 Nr. FA-2. Planuotas rekomendacijos įgyvendinimo terminas – 2020-12-31.

³⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo Nr. IX-547 pakeitimo įstatymas, 2023-05-23 Nr. IV-1966.

⁴⁰ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023-07-13 įsakymas Nr. A1-461.

⁴¹ VSDF valdybos direktoriaus 2023-06-30 įsakymas Nr. V-273 ir 2023-07-10 įsakymas Nr. V-291.

11. Nors 2024 metų valstybės socialinių fondų biudžetai jau bus sudaryti kaupimo principu, tačiau atsiskaitant už 2024 metus VSDF valdyba dar teiks po 2 tuo pačiu kaupimo principu parengtus valstybės socialinių fondų ataskaitų rinkinius (finansinių ataskaitų rinkinį ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį), nes Finansų ministerija dar nėra parengusi VSAFAS pakeitimų, reglamentuosiančių biudžeto vykdymo duomenų atskleidimą metiniame ataskaitų rinkinyje. Finansų ministerija iki 2023 m. pabaigos planuoja⁴² parengti atskirą valstybės socialiniams fondams skirtą standartą, tačiau jo nuostatas numatoma taikyti atsiskaitant už 2025 metus, nes dar būtina pritaikyti VSAKIS šiems rinkiniams konsoliduoti į nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinį.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

⁴² Finansų ministerijos 2023-08-10 pateikta informacija.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2022 metų Garantinio fondo
finansinių ir biudžeto vykdymo
ataskaitų rinkinių finansinio
audito rezultatai“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- ✓ įvertinti 2022 metų Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą auditoriaus nuomonę.

Audituotos 2022 metų finansinės ataskaitos:

- ✓ finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2022-12-31 duomenis.

Audituotos 2022 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- ✓ lėšų sąmatos vykdymo 2022-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ Reikšmingu dalyku 2022 metų Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniams yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų (tai sudarė 137,9 tūkst. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁴³, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)⁴⁴;

⁴³ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2023-08-29).

⁴⁴ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2023-08-29).

- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

2022 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

- 2022 m. pradžioje turto buvo 112 176,0 tūkst. Eur, pabaigoje – 133 464,8 tūkst. Eur;
- 2022 m. pradžioje ir pabaigoje finansavimo sumų – 0,0 tūkst. Eur;
- 2022 m. pradžioje įsipareigojimų buvo 651,4 tūkst. Eur, pabaigoje – 922,4 tūkst. Eur;
- 2022 m. pradžioje grynojo turto buvo 111 524,6 tūkst. Eur, pabaigoje – 132 542,4 tūkst. Eur.

2022 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

Fondas gavo 34 667,5 tūkst. Eur pagrindinės veiklos pajamų (–14,8 tūkst. Eur sudarė finansavimo pajamos dėl 2022 metais nustatytų netektų pajamų kompensavimo permokų ir 34 682,2 tūkst. Eur – socialinių įmokų pajamos) ir patyrė 13 785,1 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų, iš jų:

- 40,5 tūkst. Eur sudarė nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos;
- 13 528,2 tūkst. Eur sudarė socialinių išmokų sąnaudos;
- 216,4 tūkst. Eur sudarė kitos sąnaudos.

2022 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 35 428,3 tūkst. Eur įplaukų, iš jų:

- 34 180,7 tūkst. Eur – darbdavių įmokų;
- 1 063,1 tūkst. Eur – lėšų, gautų iš darbdavių Garantinio fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti;
- 2,4 tūkst. Eur – pajamos už investuotas laikinai laisvas fondo lėšas;
- 182,1 tūkst. Eur – kitos teisėtai gautos lėšos.

Fondas patyrė 14 900,6 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:

- 14 602,5 tūkst. Eur – išmokos darbuotojams;
- 221,5 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 76,6 tūkst. Eur – laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 105 435,7 tūkst. Eur, pabaigoje – 125 963,4 tūkst. Eur.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2022 metų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Reikšmingo iškraipymo rizika nustatyta trumpalaikių įsipareigojimų, išlaidų / pagrindinės veiklos sąnaudų (nuvertėjimo ir nurašytų sumų, socialinių išmokų), pagrindinės veiklos perviršio ir deficito, grynojo turto (sukauptas perviršis ir deficitas), grynojo perviršio ir deficito, neapibrėžtojo turto apskaitos srityse.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Socialinių išmokų sąnaudų / išlaidų srityje (taip pat apima susijusių mokėtinų sumų ir pinigų sritį) atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas, skiriant ir išmokant išmokas bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojams.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Turto (trumpalaikių investicijų ir pinigų) srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Įsipareigojimų (trumpalaikių) srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos ir vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Įplaukų / pajamų ir gautinų sumų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Išlaidų / sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai.
- Finansinės ir investicinės veiklos bei laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidų srityse, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Neapibrėžtojo turto srityje, siekiant gauti baigtumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atliktos pagrindinės analitinės procedūros.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos pagrindinės analitinės procedūros, siekiant gauti baigtumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimą.

Audito apimtis ir metodai

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
 - bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
 - bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.
-

